

To: <dokumentai@krastovaizdis.eu>

Date: Friday, 06/09/2024 17:59

Teisuti,

Visų pirma, net jei pasirašote kaip atstovaujantis visuomenę (nors tai labai abejotinas teiginys, nes bet kokia visuomenės apklausa, atlikta pastarąjį dešimtmetį, rodo, kad absoliučiai didžioji dalis visuomenės palaiko vėjo energetiką kaip Lietuvos energetinę nepriklausomybę didinančią, elektros energijos kainą mažinančią ir klimato kaitą bei jos įtaką žmonėms ir gyvagai gamtai mažinančią energetikos rūšį), aš vien dėl to neprivalau Jums teikti išaiškinimų pagal Jūsų pateiktą klausimų sąrašą. Lietuvos Atsinaujinančių Išteklių Energetikos Konfederacija nėra valstybinė įstaiga, privalanti atsakinėti į visus Jūsų laiškus.

Lygiai taip pat ir Jūs neprivalėtumėte atsakyti į mano klausimus apie tai, kokiais būdais trijų dvarų savininkų, nenorinčių matyti prie savo dvarų vėjo jėgainių, sukurta asociacija konkrečiai vykdo veiklą, kaip elgiasi su gyventojais, kurie yra suinteresuoti vėjo energetikos plėtra, leidžiančia vietos bendruomenėms gauti finansavimą vietos mokyklų, darželių, kelių ir kitos infrastruktūros tvarkymui. Arba kaip elgiasi su gyventojais, kurie sutiko nuomoti savo žemę vėjo elektrinių vystytojams. Arba kaip spaudžiate vietos politikus ir net kai kuriuos Seimo narius priimti sprendimus, darančius Širvintų rajone vėjo energetikos plėtrą neįmanoma. Neklausiu ir iš kokio valstybės tarnautojo gaunate informaciją apie Lietuvos Atsinaujinančių Išteklių Energetikos Konfederacijos iniciatyvas.

Bet kadangi esame asmeniškai pažįstami, atsakysiu.

Be to, aš manau, kad Jūsų veikla, ginanti Jūsų pačių interesą gyventi, nematant vėjo jėgainių, yra nors ir mano požiūriu, yra savanaudiška, bet tai yra demokratiją užtikrinanti veikla. Ir tam tikra prasme - aš ją vertinu pozityviai.

Taigi, Jūsų minimo Aprašo pakeitimo iniciatyva kilo po to, kai Aplinkos ministerija pastebėjo tam tikrą nevienodumą Valstybinei Saugomų Teritorijų Tarnybai (VSTT) svarstant skirtingus projektus skirtingose Lietuvos vietovėse. Vienu atveju svarstymas būdavo greitas, kitu - besitęsiantis metų metais, kai VSTT pakartotinio svarstymo metu vis išskeldavo naujus klausimus, o į juos PAV rengėjams atsakius, grįždavo dar daugiau klausimų, kurių tarnyba neuždavė anksčiau, nors nebuvo jokios priežasties, kodėl antro ar trečio ar ketvirto svarstymo metu užduoti klausimai negalėjo būti užduoti dar pirmojo svarstymo metu. Vienu atveju tarnybos specialistai pasitikėdavo PAV rengėjų pasitelktais ornitologais, vykdančiais paukščių stebėjimą, kitu atveju tais pačiais ornitologais nebepasitikėdavo ir prašydavo dar kartą kartoti monitoringą. Vienu atveju tarnybos specialistai labai lengvai eidavo į kompromisus, sutikdami su techninių priemonių taikymu, leidžiančiu aptikti link vėjo jėgainės skrendančius paukščius ir, esant reikalui, stabdyti vėjo jėgainę, kitu atveju, nors visos aplinkybės būdavo tokios pačios, tarnyba neidavo į jokių kompromisus ir vienintele priimtina priemone, su kuria sutikdavo tarnybos specialistai, būdavo vėjo jėgainės stabdymas pusei metų. Vienu atveju reikalavimai paukščių registracijos priemonėms būdavo labai tikslūs, kitais atvejais - labai bendri.

Būtent dėl šios priežasties šių metų gegužę vėjo elektrinių vystytojų atstovai, Lietuvos Vėjo Elektrinių Asociacijos ir Atsinaujinančių Išteklių Energetikos Konfederacijos atstovai susitiko su Energetikos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūros ir VSTT atstovais, siekdami išreikšti savo nusiskundimus dėl labai subjektyvaus Aprašo taikymo, vykdomo VSTT specialistų. Taip pat išreiškė savo nepasitenkinimą labai skirtingu požiūriu į PAV procedūras, kai PAV rengia skirtingi PAV rengėjai.

Ministerija tada pradėjo VSTT vidinį auditą, siekdama įsitikinti, kiek objektyvūs yra vėjo elektrinių vystytojų nusiskundimai.

To paties susitikimo metu buvo nutarta taip pat imtis priemonių, tobulinant Jūsų minimą Aprašą ir užtikrinant, kad Aprašas paliktų mažiau subjektyvumo. Konkrečiai - nustatytą aiškia tvarką, kada gali būti taikomos techninės priemonės, užtikrinančios nuolatinį paukščių stebėjimą ir stabdančios vėjo elektrinių veikimą, o kokiais atvejais tokios priemonės nėra pakankamos. Taip pat nustatant konkrečius techninius reikalavimus tokioms priemonėms. Siekiama nepalikti galimybės VSTT specialistams kelti skirtingus reikalavimus, esant analogiškomis aplinkybėmis, t. y., panaikinant subjektyvumo VSTT specialistų vertinimo galimybes.

Taip pat buvo nutarta, kad vėjo elektrinių vystytojas turėtų galėti prisiimti atsakomybę už keliamas rizikas paukščiams, jei pasirodytų, kad pasirinktos priemonės nėra pakankamos, užtikrinant tą

atsakomybę nuolatiniu paukščių stebėjimu, įrengtomis stebėjimo ir registracijos priemonėmis, ir informacijos apie galimą žalą paukščiams automatinio perdavimu kontroliuojančioms valstybinėms institucijoms. Vėjo elektrinių vystytojas rizikuotų, kad, pasirodžius, kad pritaikytos techninės priemonės neveikia pakankamai efektyviai, jis turėtų stabdyti vėjo jėgainę paukščių skraidymo laikotarpiu, kas reikštų didelius finansinius nuostolius investuotojui, užtikrinančius, kad vėjo jėgainės vystytojas būtų suinteresuotas labai atsakingai pasirinkti vėjo jėgainės statymo vietą ir technines priemones, kad vėjo jėgainė netaptų paukščių naikinimo priemone.

Lietuvos Atsinaujinančių Išteklių Energetikos Konfederacija šių metų birželio 27 dieną ministerijai pateikė galimą Aprašo pakeitimo redakcijos projektą tolimesniam Aplinkos ministerijos specialistų tobulinimui.

Rengiant projektą, buvo konsultuojamasi tiek su vėjo elektrinių vystytojais, kurie teikė pasiūlymus iš savo patirties derinant PAV ataskaitas su VSTT specialistais tais atvejais, kai derinimas buvo sėkmingas ir baigdavosi aiškiais abiem pusėms priimtinais reikalavimais, tiek su ornitologais iš Lietuvos Ornitologų Draugijos ir Pajūrio Planavimo Tyrimų Instituto, kurie teikė informaciją apie paukščių veisimosi pobūdį, jų judėjimo greičius, elgesio ypatybes, siekiant, kad įrengta paukščių stebėjimo, registravimo ir vėjo jėgainių stabdymo sistema užtikrintų paukščių saugumą, o vėjo jėgainės netaptų paukščių elgesio trikdyimo priemone.

Teisuti, aš nepavadinčiau siūlomų Aprašo pataisymų „iš esmės keičiančiais teisinį reglamentavimą“.

Ne, iš esmės niekas nesikeičia, techninės priemonės paukščių stebėjimui, registravimui ir vėjo jėgainių stabdymui, kaip priemonės, kurios leidžia statyti vėjo jėgaines ten, kur be tokių priemonių statymas būtų neleidžiamas, yra numatytos ir dabartinėje Aprašo redakcijoje.

Kas yra siūloma, tai tiesiog sumažinti subjektyvumo faktorių, nustatant aiškius kriterijus, kada tokios priemonės yra pakankamos, o kada ne.

Kas dar yra siūloma, tai įpareigojimas vėjo jėgainės operatoriui registruoti visus paukščių susidūrimo su vėjo jėgaine atvejus, jei tokie būtų, ir pateikti visą informaciją apie tai, kaip dažnai vėjo jėgainė yra stabdoma, kokių paukščių registruojama, kiek įvyksta paukščių susidūrimų su vėjo jėgaine, jei tokie atsitinka, atsakingoms aplinkosauginėms institucijoms. Ši informacija leistų tiek stabdyti pavojingas paukščiams vėjo jėgaines, tiek gauti žymiai daugiau duomenų apie paukščių judėjimą, jų trajektorijas ir elgesį. Tai leistų ateityje gerokai efektyviau ir sukeltant mažesnes rizikas planuoti vėjo jėgaines tose vietose, kuriose gausu paukščių.

Jeigu jaučiatės galįs prisidėti prie šio Aprašo tobulinimo, tikrai galite pateikti siūlymus, kaip pasiekti keliamus tikslus – sumažinti vertinimo subjektyvumą neužkertant vėjo energetikos, kaip viešojo intereso, vystymo. Jūs tikrai galite dalyvauti šio projekto viešo svarstymo su visuomene procese, kuris dabar kaip tik vyksta, ir teikti konkrečius pasiūlymus.

Gražaus ateinančio savaitgalio,

Arba iki susitikimo sekmadienio Šventose Mišiose,

Pagarbiai,

Martynas Nagevičius

Lietuvos atsinaujinančių išteklių energetikos konfederacijos prezidentas,